

Правове регулювання авторського права та суміжних прав здійснюється на підставі Закону України «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993 № 3792-XII, Закону України «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних» від 23.03.2000 № 1587-III.

Право промислової власності закріплене в кількох нормативно-правових актах, які класифікуються залежно від предмету охорони: Закон України «Про охорону прав на винаходи та корисні моделі» від 15.12.1993 № 3687-XII, Закон України «Про охорону прав на промислові зразки» від 15.12.1993 № 3688-XII, закон України «Про охорону прав на сорти рослин» від 21.04.1993 № 3116-XII, Закон України «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем» від 05.11.1997 № 621/97-ВР, Положення про свідоцтво на раціоналізаторську пропозицію від 22.08.1995 № 129 та інші.

Право на засоби індивідуалізації товарів та учасників господарського обігу також охороняється різними законами відповідно до предмету регулювання, а саме: Закон України «Про охорону прав на зазначення походження товарів» від 16.06.1999 № 752-XIV; Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» від 15.12.1993 № 3689-XII та інші.

Таким чином, законодавчо питання охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності чітко прописані та врегульовані. Проте, на практиці не все так ідеально.

Часто судді припускаються помилки при дослідженні обставин вчинення порушення або не з'ясовують його взагалі. Такий недолік виявився при розгляді касаційної скарги до Вишого господарського суду України. Так, Товариство звернулося до господарського суду з позовом про заборону відповідачеві використовувати частину назви твору, майнові авторські права на який належать позивачеві, а також просило стягнути на його користь компенсацію за порушення авторського права. Попередні судові інстанції задовольнили позов, посилаючись на той факт, що відповідач використовував частину назви твору позивача. Оскільки, «для правильного вирішення даного спору попереднім судовим інстанціям належало не лише встановити факт використання відповідачем частини назви твору позивача, але й з'ясувати, чи є ця частина результатом творчої праці автора твору (є оригінальною) та чи може вона використовуватися самостійно як твір». З огляду на те, що ці обставини не були з'ясовані, касаційна скарга була задоволена, а справа – передана на новий розгляд до суду першої інстанції.

З приводу іншого виявленого недоліку Вищий господарський суд України рекомендує: «у вирішенні спору про визнання недійсним свідоцтва на знак для товарів і послуг господарський суд мав, зокрема, шляхом експертного дослідження з'ясувати, чи є позначення за відповідним свідоцтвом таким, що породжує у свідомості споживача асоціації, пов'язані з певною якістю, географічним походженням товарів або послуг чи з певним виробником, які насправді не відповідають дійсності (а при позитивній відповіді – з'ясувати фактори, які на це впливають)».

Підсумовуючи вищенаведене можна зазначити, що у питаннях захисту прав інтелектуальної власності існують величезні прогалини і перш за все в його розумінні та сприйнятті як самими людьми, так і особами, які повинні допомагати в захисті порушеного чи оспорюваного права.

## **АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЩОДО ЗАХИСТУ ЖИТЛОВИХ ТА МАЙНОВИХ ПРАВ ДІТЕЙ В УКРАЇНІ**

**Поліщук Н.В.**, студент ННПП НАВС

**Науковий керівник:** старший викладач кафедри цивільно-правових дисциплін ННПП НАВС Кириченко Ю.І.

В Україні проблема захисту житлових та майнових прав дітей залишається не до кінця врегульованою чинним законодавством, не вироблено чіткої процедури щодо захисту визначених прав дітей.

Не можна сказати, що Україна зовсім не працює над вирішенням цієї проблеми. На законодавчому рівні ратифіковано ст. 16 Конвенції ООН про права дитини, яка проголошує, що жодна дитина не може бути об'єктом свавільного або незаконного втручання в її право на особисте і сімейне життя, недоторканість житла, таємниці кореспонденції або посягання на її честь та гідність. Дитина має право на захист від такого втручання або посягання. У ст. 47 Конституції України закріплено конституційне право кожної дитини на житло. Ст. 18 Закону України «Про охорону дитинства» забезпечує право дитини на проживання в житлових умовах, що не завдають шкоди її фізичному та розумовому розвитку. Відповідно до ст. 177 Сімейного Кодексу України батьки управляють майном, належним малолітній дитині без спеціального на те повноваження.

Звичайно, вказані правові норми направлені на посилення захисту житлових та майнових прав дітей і надає право органам опіки та піклування відмовляти у наданні батькам дитини або особам, які їх замінюють, згоди на вчинення правочинів, в результаті яких порушуються майнові права дитини, але в повсякденному житті до цих пір залишається невизначеним правове становище батьків щодо майна їхніх дітей.

Позитивним є те, що законодавство України вимагає обов'язкову згоду органів опіки та піклування при вчиненні правочинів щодо майна, яке належить дітям. Посадові особи органів опіки та піклування несуть персональну відповідальність за захист прав і охоронюваних законом інтересів дітей при наданні згоди на вчинення правочинів щодо належного дітям нерухомого майна (стаття 12 Закону України «Про основи соціального захисту бездомних громадян і безпритульних дітей»).

Батьки малолітньої дитини не мають права без дозволу органу опіки та піклування вчиняти такі правочини щодо її майнових прав: укладати договори, які підлягають нотаріальному посвідченню та (або) державній реєстрації, в тому числі договори щодо поділу або обміну житлового будинку, квартири; видавати письмові зобов'язання від імені дитини; відмовлятися від майнових прав дитини.

Відповідно до статті 177 Сімейного Кодексу України батьки управляють майном, належним малолітній дитині, без спеціального на те повноваження. При вчиненні одним із батьків правочинів щодо майна малолітньої дитини вважається, що він діє за згодою другого з батьків (ч. 2 ст. 177 СК України). Другий з батьків має право звернутися до суду з вимогою про визнання правочину недійсним як укладеного без його згоди, якщо цей правочин виходить за межі дрібного побутового. Вказані дії можуть здійснюватися батьками як в інтересах дитини (для її матеріального забезпечення, надання їй належної освіти, лікування тощо), так і всупереч інтересам дитини. Наслідком таких зловживань є ситуації, коли діти залишаються без житла та без засобів до існування, тоді як батьки розпродали все майно, а органи опіки та піклування позбавили їх батьківських прав.

Так, у роз'ясненнях Мін'юсту (лист від 25.07.2006 р. № 19-50-556) передбачено, що згода органів опіки і піклування необхідна, лише якщо дитина є власником (співвласником) або має право на користування житловим приміщенням, що відчужується. Отже, як бачимо, чинне законодавство України дещо по-різному регулює питання захисту прав дітей. Так, якщо Конвенція «Про права дитини» і Закон України «Про охорону дитинства» захищають права дітей на майно незалежно від факту користування ним (у тому числі майном батьків), то СКУ та підзаконні нормативно-правові акти гарантують захист лише майна, на яке дитина має права. Слід також звернути увагу на те, що дозвіл органу опіки та піклування потрібен не лише в тому разі, якщо дитина є співвласником нерухомості, а й у тому випадку, якщо має місце лише реєстрація дитини в житловому приміщенні. Відповідно до частин другої та третьої статті 18 Закону України «Про охорону дитинства» діти члени сім'ї наймача або власника житлового приміщення мають право користуватися займаним приміщенням нарівні з власником або наймачем.

Батьки або особи, які їх замінюють, не мають права без дозволу органів опіки й піклування укладати договори, які підлягають нотаріальному

посвідченню або спеціальній реєстрації, відмовлятися від належних життєвих майнових прав, здійснювати розподіл, обмін, відчуження житла, зобов'язуватися від імені дитини порукою, видавати письмові зобов'язання.

Отже, можна зробити висновок, що захист житлових та майнових прав дітей є не вирішеною проблемою і в наш час, незважаючи на широкий спектр законодавчих актів в сімейному та цивільному праві. Таким чином, при укладенні правовичині щодо відчуження житла слід наполягати на отриманні дозволу органу опіки та піклування, навіть якщо дитина не є власником (співвласником) приміщення або не користується ним для додаткової гарантії житлових та майнових прав дитини.

## **ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ДИТИНИ В УКРАЇНІ**

**Юсіфлі Б.Т.о.,** студент ННПП НАВС

**Науковий керівник:** к.ю.н., доцент кафедри адміністративного права і процесу НАВС Чорна В.Г.

Щорічно 1 червня в Україні відзначається День захисту дітей. Державна політика у сфері охорони дитинства, забезпечує координацію дій у вирішенні питань, пов'язаних із життєзабезпеченням та розвитком дітей, залученням їх до участі у політичному, культурному і духовному становленні держави, здійсненню заходів щодо виконання Конвенції ООН про права дитини, Всесвітньої декларації про забезпечення виживання, захисту і розвитку дітей, розробленню і реалізації правових, організаційних та інших заходів, спрямованих на поліпшення становища дітей.

Захист прав дитини в адміністративному порядку здійснюється правоохоронними органами і органами опіки і піклування ст. 8 Сімейного кодексу України (далі-СК). До першої групи суб'єктів відносяться: - прокуратура, - органи внутрішніх справ.

Прокурор, захищаючи права дітей, використовує наступні способи: - пред'явлення позову про позбавлення батьківських прав (ст. 70 СК), обмеження в батьківських правах (ст. 73 СК), про відміну усиновлення дитини (ст. 142 СК); - пред'явлення в суд, орган опіки і піклування заяви з вимогою про відновлення (визнанні) порушеного (оспороного) права дитини (ст. 21 Закону «Про прокуратуру України»); - безпосередньо беручи участь в розгляді судом справ про захист прав дитини (ст. 35 Закону «Про прокуратуру України»; ст.ст. 72, 73, 125, 140 СК України); - внесення застереження про неприпустимість порушення прав дитини надалі і уявлення про усунення порушень закону (ст. 24, ст. 25 Закону «Про прокуратуру України»); - опротестовування актів інших адміністративних органів, що мають пряме відношення до захисту прав дітей (за наявності підстав, передбачених законом (ст. 23 Закону «Про прокуратуру України»)).

Органи внутрішніх справ беруть участь в примусовому виконанні рішень, пов'язаних з відбиранням дитини (ст. 79 СК); в розшуку осіб, що ухиляються від виконання присуджень по суперечках, пов'язаних з вихованням дітей (пп. 14 ст. 10 Закону «Про міліцію»); проводять індивідуальну профілактичну роботу з сім'ями, в яких порушуються права дитини; з батьками, не виконуючими або неналежно виконуючими свої обов'язки по вихованню, навчанню або утриманню неповнолітніх дітей; беруть участь у виявленні фактів порушення прав дитини в сім'ї; у необхідних випадках здійснюють підготовку справ по позбавленню і обмеженню батьківських прав; організація, у разі потреби, контролю за умовами виховання, навчання, утримання неповнолітніх дітей; підготовка матеріалів, що представляються в суд з питань, пов'язаних із захистом прав дитини в сім'ї.

В даний час в більшості органів опіки і піклування всю роботу по захисту прав неповнолітніх виконує як правило один фахівець (інспектор) з охорони дитинства.

Таким чином, захист прав дитини в судовому порядку торкається випадків порушення його прав в сім'ї, якщо виникає суперечка про виховання дитини. А захист прав дитини, особливо того, хто втратив батьківське піклування, входить